

Sammanställning av länens utvecklingsarbete inom kvinnofridssatsningen 2018

EN SAMMANSTÄLLNING AV REGIONALA SAMVERKANS
OCH STÖDSTRUKTURERNAS (RSS) INLÄMNAD
ÅRSRAPPORTER FÖR 2018.

Innehåll

Bakgrund	3
Förstärkning av RSS	3
Genomförandeplan och årsrapport	4
SKL:s arbete med kvinnofridssatsningen inom socialtjänsten/RSS under 2018 .	4
Regional utvecklingsledare, kvinnofrid	5
Sammanställning av RSS Årsrapport 2018	7
RSS ska utveckla kunskap och kapacitet inom RSS på kvinnofridsområdet.	7
Exempel på kunskapsutveckling inom RSS.....	7
Kartläggning av kvinnofridsområdet.....	8
Bildandet av nätverk, styrgrupp, arbetsgrupp mm	9
RSS ska i samverkan med aktörer i länet stödja utveckling och spridning av kunskap i kommun och landsting/region	9
RSS ska samverka med länsstyrelsernas utvecklingsledare samt med befintliga strateger och samordnare på lokal och regional nivå inom kvinnofridsområdet.	11
RSS ska utveckla arbetet med systematisk uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat.....	12
Identifierade resultat av kvinnofridssatsningen	13
Särskilda prioriteringar	14
Identifierade utvecklingsområden	15
Stödet från SKL	16

Denna rapport är en sammanställning av de regionala samverkans och stödstrukturernas (RSS) inlämnade årsrapporter för 2018. Årsrapporterna beskriver det utvecklingsarbetet som bedrivits av RSS gällande kvinnofrid under 2018. Årsrapporterna har lämnats in av alla regionala samverkans och stödstrukturer.

Bakgrund

SKL:s kvinnofridsatsning genomförs inom ramen för SKL:s överenskommelse med staten om att stärka jämställdhetsarbetet lokalt och regionalt 2018–2020. På SKL organiseras arbetet i två delprojekt: Satsning på hälsa och jämställdhet och kvinnofridsatsningen. Visionen och det långsiktiga målet för kvinnofridsatsningen är att kapaciteten, förmågan och kunskapen har ökat och stärkts hos SKL och hos medlemmarna i frågor som rör kvinnofrid. Syftet med kvinnofridsatsningen är att utveckla kunskap och kapacitet inom RSS i frågor som rör kvinnofrid, stödja kunskapsutveckling och kunskapspridning i kommunerna och landsting/region samt samverka mellan aktörer i länet. Förstärkningen av RSS ska komplettera och förstärka redan pågående arbete i länen, och ske i samverkan med länsstyrelsernas utvecklingsledare samt med befintliga strateger och samordnare på lokal och regional nivå inom kvinnofridsområdet. SKL erbjuder nationella nätverksmöten som stöd i arbetet samt ska bistå med kunskapsstöd. Inom ramen för överenskommelsen anställdes en handläggare i maj 2018 med ansvar för bl.a. samordning av de nationella nätverksträffarna.

Förstärkning av RSS

I överenskommelsen med regeringen ingick en förstärkning av de regionala samverkans- och stödstrukturerna för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård (RSS). Förstärkningen av RSS omfattade 9 miljoner kronor per år (400 000 kronor per län, samt 600 000 kronor per de tre storstadslänen per år i tre år) och medlen skulle rekvireras senast den 14 september 2018. Förstärkningen har inneburit utökade personella resurser i varje RSS motsvarande en halvtidsanställning inom kvinnofridsområdet.

Genomförandeplan och årsrapport

En förfrågan om att delta i kvinnofridssatsningen gick ut till RSS under våren 2018 och samtliga RSS tackade ja till att delta i satsningen. Genom detta åtog sig RSS att i en årlig genomförandeplan beskriva prioritering och mål för arbetet under 2018 och samtidigt beskriva mål för arbetet fram till 2020 under rubrikerna

- att utveckla kunskap och kapacitet inom RSS,
- att stödja kunskapsutveckling och spridning i kommunerna och regionen,
- att stärka samverkan mellan aktörer i länet
- att utveckla systematisk uppföljning lokalt och regionalt.

RSS har haft möjlighet att prioritera ett eller flera insatsområden utifrån regionala behov, beskriva prioriteringar samt vilket stöd RSS önskade från SKL. RSS har åtagit sig att årsvis följa upp arbetet och återrapportera detta till SKL.

SKL:s arbete med kvinnofridssatsningen inom socialtjänsten/RSS under 2018

Utöver att starta upp och samordna det nationella nätverket, kvinnofrid har kvinnofridssatsningen även inlett dialog med de övriga RSS-nätverken. Det har varit en viktig del för samordnaren för RSS nätverk kvinnofrid att få till stånd ett samarbete inom SKL för att integrera kvinnofridsområdet i de övriga nätverken. Under 2018 har överenskommelsen möjliggjort samarbeten bland annat kring utbildningsinsatser inom funktionshinderområdet och ökad kunskap när det gäller utsatthet bland barn och unga. Det har under 2018 pågått ett arbete med att sprida information om kvinnofridssatsningen och om RSS, kvinnofrid för nationella aktörer och även internt inom SKL. Samordnaren har deltagit vid internat för uppstart av kvinnofridssatsningen i Värmland och deltagit i konferens om våld i nära relation i Region Gotland.

SKL har arbetat med planering av delprojekt SU-kvinnofrid, ett projekt om individuell systematisk uppföljning på regional och kommunal nivå. Syftet har varit att underlätta socialtjänstens uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat. Projektet kommer att genomföras 2019–2020 och utgå från Socialstyrelsens verktyg för uppföljning av stöd till våldsutsatta, SUV.

SKL har haft regelbunden dialog med Socialstyrelsen, Länsstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten avseende kvinnofridsområdet, samt med ett ytterligare antal nationella myndigheter genom bl.a.

myndighetsnätverken för kvinnofrid och hedersrelaterat våld och förtryck.

Regional utvecklingsledare, kvinnofrid

I slutet av 2018 fanns det regionala utvecklingsledare, kvinnofrid i 19 län¹. De skiljer sig något vad gäller organisation och placering av tjänst.

Förutsättningarna har varierat och det har tagit mer tid för några RSS att anställa utvecklingsledare. De flesta utvecklingsledarna, kvinnofrid har placering inom kommunförbund/FOU eller inom Regionförbund. I tre län delas tjänsten som regionala utvecklingsledare, kvinnofrid mellan RSS och Länsstyrelsen. Fr.o.m. första januari 2019 finns det minst en regional utvecklingsledare, kvinnofrid i alla RSS.

De flesta utvecklingsledarna kombinerar uppdraget i kvinnofridsatsningen med andra uppdrag inom RSS som exempelvis missbruk/beroende, barn och unga eller funktionsnedsättningsområdet vilket kan vara en fördel och bidra till samordningsvinster genom att kvinnofridsfrågan integreras i de andra sakområdena.

Nedan följer en sammanställning av de regionala utvecklingsledarna, kvinnofrid

- RSS Blekinge har en regional utvecklingsledare med placering inom Region Blekinge.
- RSS Dalarna har from 2019 två utvecklingsledare som finns inom enhet ”hälso- och sjukvård” vid Region Dalarna.
- RSS Gotland har en regional utvecklingsledare med placering på socialförvaltningen, Region Gotland.
- I Gävleborgs län är den regionala utvecklingsledaren placerad vid Länsstyrelsen. Anledningen till detta är att RSS Gävleborg hoppas på detta sätt få en bättre och bredare sammanhållen regional struktur i arbetet. Utvecklingsledaren har nära samarbete med utvalda representanter för RSS samt med samordningsfunktion på Länsstyrelsen och länsövergripande nätverk för vålds frågor.
- RSS Halland har haft en regional utvecklingsledare under delar av hösten 2018 med placering på Region Halland. 2019 finns en regional utvecklingsledare på plats som är anställd av Varbergs kommun och delar uppdraget med att vara utvecklingsledare/samordnare för våld i nära relationer.
- I Jämtland delar den regionala utvecklingsledaren uppdraget inom RSS med arbete inom den länsgemensamma enheten Centrum mot våld. Det ses som

---

¹ Stockholms Län har under 2018 bedrivit ett aktivt utvecklingsarbete vad gäller RSS. De har rekryterat en heltidsanställd utvecklingsledare, RSS, kvinnofrid from 1 jan 2019. De har medverkat vid alla nätverksträffar under 2018 för att följa kvinnofridsatsningens arbete inom RSS. Dalarna har haft svårt att lösa frågan om regional utvecklingsledare under 2018 p.g.a. omstrukturering av RSS.

ett mervärde för både verksamhet och kvinnofridssatsningen. Befintliga strukturer för samverkan blir förstärkta och får en ytterligare koppling till RSS och de nationella kontakterna.

- RSS Jönköping har en regional utvecklingsledare, kvinnofrid placerad på FoU rum, kommunal utveckling, Jönköping.
- I RSS Kalmar delar en person på uppdraget som regional utvecklingsledare, RSS och uppdraget som utvecklingsledare, våld i nära relation, Länsstyrelsen.
- RSS Kronoberg har under 2018 haft två regionala utvecklingsledare med olika fokusområden med placering inom Region Kronoberg.
- RSS Norrbottens har en regionala utvecklingsledare placerad på Norrbottens kommuner och hon delar uppdraget med bl.a. området psykisk hälsa och deltar även i RSS nätverk Milk
- RSS Skåne har en regional utvecklingsledare med placering på Hälsa och social välfärd, Kommunförbundet Skåne. Det uppdraget är på 40 %. Ytterligare en person inom kommunförbundet Skåne har uppdrag inom kvinnofridssatsningen med ansvar för SU-satsning.
- RSS Stockholm har en utvecklingsledare, kvinnofrid på heltid from 2019 med placering vid StorSthlm - Kommuner i samverkan.
- RSS Sörmland har två regionala utvecklingsledare med delat uppdrag och med placering vid FOU Sörmland. De har även uppdrag inom bl.a. området missbruk/beroende och deltar i SKL:s nationella nätverk MILK samt Nätverk för Regionalt stöd för uppföljning och analys.
- RSS Uppsala har en regional utvecklingsledare som är kopplad till FoU-Socialtjänst, Region Uppsala.
- I RSS Värmland delar två personer på uppdraget som regional utvecklingsledare. De är båda anställda av FoU Välfärd Värmland vid Karlstads universitet. Uppdraget delas med andra uppdrag som exempelvis projektkoordinator FOU Välfärd, Värmland
- RSS Västerbotten har en regional utvecklingsledare inom FOU Välfärd. Uppdraget delas med ett uppdrag som regional utvecklingsledare barn och unga.
- I Västernorrland har RSS tillsammans med Länsstyrelsen gemensamt finansierat och format en heltidstjänst under 3 år.
- RSS Västmanland har en regionala utvecklingsledaren placerad hos Region Västmanland och uppdraget delas med området psykisk hälsa.
- RSS Västra Götaland har en regional utvecklingsledare placerad vid Väst Kom –Västsvenska kommunalförbundens samorganisation. Uppdraget delas med ett halvtidsuppdrag som utvecklingsledare inom VKV-Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relation.
- RSS Örebro har en regional utvecklingsledare placerad vid Region Örebro Län. Hon ansvarar även för andra nätverk inom RSS som MILK-nätverket, barn och unga nätverket samt nätverk för försörjningsstöd.
- RSS Östergötland har en regional utvecklingsledare med placering vid Linköpings kommun.

Sammanställning av RSS Årsrapport 2018

Sammanställningen presenteras utifrån de 4 målområden samt eventuella särskilda prioriteringar och önskat/upplevt stöd av SKL som fanns beskrivna i mall för att få ta del av medel ur SKL:s kvinnofridssatsning.²

RSS ska utveckla kunskap och kapacitet inom RSS på kvinnofridsområdet.

Ovanstående målområde är viktigt för att integrera kvinnofrid inom alla delar av RSS för att arbetet med kvinnofrid inom RSS ska bli långsiktigt och hållbart över tid. RSS Kalmar har tydligt beskrivit detta i sin årsrapport. I länet fokuseras arbetet på att bygga strukturer för ett långsiktigt kvinnofridsarbete som genomsyrar samtliga utvecklingsområden.

Enligt årsrapporterna har mycket av arbetet under 2018 bestått av förankringsarbete. Det har skett via exempelvis information till chefer inom socialtjänst samt närliggande hälso- och sjukvård, till den egna organisationen, till verksamheter i länen, länsstyrelser, till politiker och till olika nätverk.

Ett exempel på detta är RSS Värmland som beskriver att deras förankringsarbete skett via deltagande i regionala nätverk, kontakter med verksamheter genom digitala forum, mailkontakter och telefon samt deltagande vid aktualitetskonferenser. Ett internat har genomförts i november 2018 med deltagande av bl.a. SKL:s samordnare för RSS, kvinnofrid som presenterade kvinnofridssatsningen. Vid internatet deltog 15 av Värmlands 16 kommuner.

Exempel på kunskapsutveckling inom RSS

I Halland har styrgrupp, utvecklingsledare och arbetsgrupp bestående av alla delar av RSS börjat arbeta med att sprida webbkursen om våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

RSS Västernorrland beskriver att de samordnar ett tjugotal nätverk för länets socialtjänster. Dessa nätverk tillsammans med samverkans forum med HSV och Länsstyrelsen utgör en plattform för den samordnade utvecklingen och spridningen av kunskap. Den regionala utvecklingsledaren kommer att använda

---

² RSS Dalarna och RSS Stockholms Län har inte tagits med i sammanställningen då de rapporterat att de inte haft någon regional utvecklingsledare på plats under 2018.

dessa kanaler för att utveckla ett systematiskt arbetssätt för att fånga verksamheternas behov, utveckla och sprida kunskap.

Kartläggning av kvinnofridsområdet

För att få kunskap om kvinnofridsarbetet i det egna länet har drygt hälften av regionala samverkan och stödstrukturerna planerat, påbörjat eller i vissa fall slutfört en kartläggning. Kartläggningarna handlar om att identifiera behov av kunskap, kompetensutveckling, nätverk samt vilket befintligt kvinnofridsarbete som bedrivs i länet för att identifiera luckor och utvecklingsbehov. Det har i några län bidragit till att under 2018 nya nätverk och arbetsgrupper har initierats.

RSS Gävleborg beskriver att det påbörjats en kartläggning av befintliga nätverk och befintliga styrdokument på nationell samt regional nivå för att analysera nuläget och behov framåt. I Halland har kartläggning påbörjats genom fokusgrupper och intervjuer med betoning på särskild utsatta grupper och barn. Frågor som tagits upp är bl.a. "var brister det enligt din erfarenhet i kedjan för våldsutsattas, våldsutövares och barns behov av stöd och hjälp inom området våld i nära relationer, vilka förbättringsområden ser du?" I Kronobergs Län har fokus i kartläggningen varit systematisk uppföljning och samverkan. I bl.a. Västerbotten, Norrbotten, Västernorrland och Östergötland görs kartläggningarna gemensamt med Länsstyrelserna.

I Västerbotten kommer det sammanlagda resultatet att utmynna i en gemensam analys som kommer att påbörjas i nära samarbete med Länsstyrelsen och Folkhälsoenheten. Den kommer att utgöra en grund för en långsiktig plan för 2019/2020 över utvecklingsbehov och kunskap och kompetensstöd. I Sörmland har planering av en fördjupad kartläggning inneburit samverkan med Regionen och Länsstyrelsen. Det ska bli en gemensam plattform för aktiviteter efter kartläggning. I Kronoberg har resultat av kartläggningen presenterats brett i de forum i länet som fokuserar på mäns våld mot kvinnor för att ta in ytterligare synpunkter och för att nå samsyn kring arbetet framöver.

I Skåne, Sörmland och Uppsala är kartläggningar genomförda. I Skåne utgick kartläggningen från frågeställning om vad som fungerar och hur ska de gå vidare? I kartläggningen framkom kommunernas behov av en tydligare samverkan mellan socialtjänst, polis, vård och skola samt behovet av att organisera nätverken regionalt på ett mer resurssmart sätt. Samverkan var det som kartläggningen visade var en framgångsfaktor men också det som inte fungerade optimalt.

I Uppsala har det gjorts en kartläggning av planerade och genomförda kompetenshöjande aktiviteter inom Uppsala Län under perioden 2016-2018. Kartlägningsrapporten redovisade arbetet på länsövergripande nivå och tydliggjorde kommunernas olika förutsättningar för arbetet inom området. Rapporten har mynnat ut i förslag kring prioriteringar och mål för 2019 års handlingsplan.

I Sörmland genomfördes en kartläggning under våren 2018 om ”Insatser som riktar sig till kvinnor och barn som utsätts för våld i nära relation”. Under 2019 planeras en fördjupad kartläggning. Syftet med den fördjupade kartläggningen är att undersöka och sammanställa kommunernas önskemål kring regional samverkan gällande metodutveckling och kunskapsstöd.

Bildandet av nätverk, styrgrupp, arbetsgrupp mm

RSS Västerbotten beskriver att FOU Välfärd inför uppstart av Kvinnofridssatsningen har bildat ett nätverk "Myndighetssamverkan" tillsammans med Länsstyrelsen och Folkhälsoenheten.

I Gävleborg har en strategisk arbetsgrupp bildats med representation från Länsstyrelsen Gävleborg, Region Gävleborg och Utvecklingsledare för kvinnofridssatsningen. Gruppen har träffats vid ett flertal tillfällen under 2018 och tagit fram en planering och prioritering för kvinnofridssatsningen.

RSS Västernorrland har tillsammans med Länsstyrelsen format en gemensam styrgrupp för arbetet under 3 år. RSS Västra Götaland har bildat en styrgrupp där representanter för Väst kom, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen, Västra Götaland ingår. RSS Värmland har bildat en referensgrupp tillsammans med övriga regionala kunskapsaktörer.

RSS ska i samverkan med aktörer i länet stödja utveckling och spridning av kunskap i kommun och landsting/region

Kunskapsspridning sker till stor del via de regionala kvinnofridsnätverken. Bl.a. beskriver RSS Kalmar att goda exempel lyfts fram i ett regionalt nätverk mot våld där IFO cheferna i länet fungerar som kontaktpersoner

Gemensamma utbildningsinsatser med andra aktörer

Som beskrivits tidigare har flertalet RSS påbörjat kartläggningar som bl.a. ska visa på behov av kunskap och kunskapsutveckling och många RSS avvaktar resultat för att kunna göra en analys efter vad som framkommit i kartläggningen. Det beskriver bl.a. RSS Västerbotten i sin årsrapport. I Västerbotten kommer en plan att tas fram tillsammans med aktörer i befintliga nätverk om vilka utvecklingsarbeten och kunskapshöjande insatser som är

angelägna och behöver prioriteras och till vilka målgrupper som de ska rikta sig till. Utbudet av nationella kunskapsprodukter skall utifrån kartläggningen sammanställas utifrån behov som framkommit.

I Halland sker kunskapsspridning genom RSS och tillsammans med Länsstyrelsens samordnare mot våld i nära relation och den regionala referensgruppen mot våld i nära relation, där länets RSS, kommuner, HSV, polis, rättsväsende m.fl. deltar.

En del gemensamma utbildningsinsatser har genomförts under 2018, bl.a. har RSS Jämtland anordnat utbildningsdagar tillsammans med Länsstyrelsen gällande handläggning av hedersrelaterade ärenden, utbildning om att samtala med barn som utsatts för våld, utbildning om våld mot äldre samt utbildning om människohandel och prostitution för sexuella ändamål. Den senare vände sig till chefer inom socialtjänster i länet där syftet var att öka förutsättningar till en god ledning och styrning av kvinnofridsarbetet i länets kommuner.

I RSS Norrbotten har arbetet påbörjats med planering av gemensamma utbildningsinsatser och konferenser. Även RSS Örebro beskriver att behovsinventering och planering av framtida utbildningsinsatser har genomförts under 2018.

RSS Gotland har i samverkan anordnat föreläsning om sambandet mellan våld mot djur och våld mot människor, barn och våld, jämställdhet, våldsprevention samt anordnat en workshop om hur samverkan sker mellan förvaltningarna vad gäller våld i nära relation.

RSS Uppsala har i samverkan med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) haft en föreläsning kring Uppsala modellen riktad mot medarbetare inom socialtjänst och angränsande HSV. RSS Värmland har arrangerat ett internat som har gett ett viktigt bidrag till kunskapsspridning från både nationell och regional nivå.

RSS Västerbotten har i samverkan med Länsstyrelsen, Umeå kommun, Västerbottens landsting samt ideella organisationer genomförts en temadag om funktionsnedsättning och våld. RSS Västerbotten har även anordnat ett temamöte för alla kommuner i länet i samband med att resultat gällande Öppna Jämförelser publicerades. RSS Jämtland har deltagit vid en analysdag om Öppna Jämförelser och på så sätt kunnat vara ett kompetensstöd till kommunerna och har tagit del av kommunernas resultat samt kunnat ge förslag på förbättring.

Digitala plattformar

RSS Gävleborg beskriver att de utvecklar en länsövergripande hemsida som ska vara ett verktyg för invånare i Gävleborgs län. En del av hemsidan ska utgöra ett stöd för yrkesverksamma, där regionala lösningar finns beskrivna och med länkar till exempelvis Socialstyrelsen, SKL, NCK m.fl. Det har även under 2018 pågått ett arbete med att revidera och uppdatera Region Gävleborgs befintliga webbaserade samverkansplattform för hälso- & sjukvården. Samverkansplattformen kommer att synkroniseras med den länsövergripande hemsidan för att stärka upp kompetensen för yrkesverksamma aktörer.

RSS Värmland har under hösten 2018 undersökt förutsättningar för att skapa en digital plattform hos FOU Välfärd Värmland och en planering för ovanstående är påbörjad. I Jämtland har RSS varit delaktig i att skapa en logg-in funktion på en gemensam hemsida tillsammans motvåld.se och i Blekinge beskriver RSS att det finns en gemensam kalender för planerad kompetensutveckling. Kalendern bidrar till att skapa översikt över olika verksamheters aktiviteter. Inför 2018 enades aktörerna inom nätverket om en gemensam vision "Blekinge fri från våld".

RSS ska samverka med länsstyrelsernas utvecklingsledare samt med befintliga strateger och samordnare på lokal och regional nivå inom kvinnofridsområdet.

I årsrapporterna beskrivs en pågående samverkan mellan RSS och länsstyrelsernas utvecklingsledare via nätverk, deltagande i arbetsgrupper och via gemensamma utbildningar. Samverkan sker även med andra aktörer på regional och lokal nivå.

I Gävleborg har RSS tagit kontakt med arbetsförmedlingen och folkvandvården för att stärka den strategiska samverkan i länet. Den regionala utvecklingsledaren har deltagit vid internat tillsammans med ett flertal aktörer i länet som alla arbetar med våld i nära relation. Syftet med internatet var att planera aktiviteter och sätta upp mål för ett gemensamt kvinnofridsarbete i länet. Med utgångspunkt från internatet kommer RSS tillsammans med Länsstyrelsen ta fram en regional strategi för kvinnofridsarbetet.

I Värmland har det bildats en gemensam referensgrupp för arbetet med kvinnofridssatsningen med b.la. representanter från Länsstyrelsen, Region Värmland, Landstinget i Värmland, FOU Välfärd Värmland samt institutionen för sociala och psykologiska studier vid Karlstads universitet.

RSS Jönköping har tagit initiativ till att bilda ett nätverk med de chefer som ansvarar för vålds-frågan i länets 13 kommuner. Nätverket kommer att träffas

två gånger/termin för informations och erfarenhetsutbyte samt kommer även att erbjuda fördjupning dagar med varierande teman inom området kvinnofrid. Vidare har den regionala utvecklingsledaren, utvecklingsledare på Länsstyrelsen samt folkhälsoplanerare på regionen påbörjat samverkan för att upprätta gemensam strategi/handlingsplan.

I Norrbotten har arbetet påbörjats med att ta fram en gemensam regional handlingsplan som ska vara kopplad till strategi för jämställdhet.

RSS Halland har i nära samverkan med Länsstyrelsernas samordnare, Hälso- och sjukvården tagit fram en plan för fortsatt utvecklingsarbetet. RSS Örebro har haft en första kartläggnings och kunskapshöjande dag tillsammans med regionens strateg inom våld i nära relation. Arbetet kommer att fortsätta under 2019.

RSS ska utveckla arbetet med systematisk uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat

Årsrapporterna visar att systematisk uppföljning är ett angeläget område för den regionala och lokala nivån. I många län pågår arbete med systematisk uppföljning och planering pågår vad gäller 2019.

RSS Kronoberg har genomfört en kartläggning som visade på att systematisk uppföljning är ett stort utvecklingsområde i länet och att det finns en efterfrågan i länets kommuner av stöd och kunskap.

RSS Värmland har i samverkan med länets kommuner tagit fram variabler för en länsgemensam systematisk uppföljning som går under namnet SAVE. Det övergripande syftet med arbetet är att utveckla en länsgemensam struktur för systematisk uppföljning inom den sociala barn och ungdomsvården med särskilt fokus på identifierad problematik och insatser i ärenden som rör våld i nära relation. Målsättningen är att öka kunskapen om vilka typer av våldspröblematik som identifieras i barnavårdsutredningar, hur dessa bedöms, i vilken utsträckning insatser beslutas och om flickor och pojkar oavsett ålder och ursprung beviljas insatser på lika villkor. Utvecklingsarbetet görs i samverkan med Länsstyrelsen, Region Värmland, Landstinget i Värmland, FOU Välfärd Värmland samt institutionen för sociala och psykologiska studier vid Karlstads universitet.

RSS Jönköping har påbörjat ett arbete med stöd av Socialstyrelsen och har haft kontakt med länets specialister mot våld för att informera om systematisk uppföljning och fått ett positivt gensvar. I Halland är planen att involvera regionens FoU-verksamhet i arbetet med systematisk uppföljning. RSS Sörmland har påbörjat planering av systematisk uppföljning inom våldsområdet

samt en regional samordning med ett regionalt nätverk för systematisk uppföljning.

I Västerbotten och i Västernorrland avvaktar man resultat från pågående kartläggning. RSS Västerbotten beskriver att kartläggningen kommer att identifiera områden där en struktur för uppföljning bör skapas. FOU Valfärd har tagit initiativ till att bilda ett nätverk för systematisk uppföljning för länets kommuner. RSS Västernorrland beskriver att resultatet av den planerade kartläggningen i länet kommer att beskriva behovet av stöd gällande den systematiska uppföljningen.

I Gävleborg arbetar den regionala utvecklingsledaren, kvinnofrid tillsammans med Länsstyrelsens samordnare, utvecklingsledare på Socialstyrelsen samt med länets välfärdsenhet för forskning och utveckling, med att se över en lämplig struktur för det fortsatta arbetet. Två utbildningsdagar kommer gemensamt med ovan nämnda aktörer att genomföras i länet i syfte att stimulera till att arbetet med våld i nära relationer börjar följas systematiskt.

RSS Örebro har informerat om stöd till systematisk uppföljning inom alla socialtjänstens områden och ett erbjudande om stöd har gått ut till länets socialchefer. Kommunbesök har gjorts till intresserade kommuner och kommunerna har anmält personer till ett nätverk för inspiration, kunskapsförmedling och utbyte av erfarenheter. Arbetet med ovanstående fortsätter under 2019.

Identifierade resultat av kvinnofridssatsningen

RSS Jämtland har uppmärksammat att området kvinnofrid tas upp mer frekvent i de samverkansorgan som finns för regional samverkan mellan länets kommuner samt genom att samarrangera utbildningar med Länsstyrelsen har kontakt mellan RSS, Länsstyrelsen och Centrum mot våld bibehållits och stärkts ytterligare.

RSS Örebro Län beskrivet att satsningen har lett till att frågan fått en högre prioritet i de nätverk som organiserats för att stödja socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. I Skåne ser man att samverkansmöten med utvecklingsledare på Länsstyrelsen och Region Skåne har lett till ett större fokus på kommunernas behov och insatser planeras i högre utsträckning utifrån detta. Vidare anser RSS Skåne att de har fått bättre överblick av gemensamma utmaningar vad gäller strategiska insatser kopplat till jämställdhet och våld i nära relation i synnerhet. RSS Skåne skriver att genom möten med olika professioner inom olika fält skapas fler ingångar till bättre samverkan som

underlättar för både den våldsutsatta och den som utsätter för våld att få rätt stöd.

Särskilda prioriteringar

Varje RSS har i genomförandeplanen haft möjlighet att prioritera ett eller fler insatsområden utifrån regionala behov bl.a. har Västernorrland lagt fokus på samverkan och planering av den gemensamma satsningen under det första året. Värmland och Kronoberg har fokuserat på systematisk uppföljning och i andra län har kartläggning av kvinnofridsområdet varit ett prioriterat område för 2018.

Övriga prioriteringar är exempelvis RSS Gävleborgs prioritering av boendelösningar för våldsutsatta personer på skyddade boenden. Bostadsbristen i länets kommuner gör att kvinnor och barn blir kvar på skyddade boende längre än vad som behövs. En annan prioritering för RSS Gävleborg är säkerställandet av skolgång för barn i skyddade boenden. Länets Öppna Jämförelser visade på en avsaknad av rutiner. Framtagandet av rutiner ska ske i samverkan mellan RSS kvinnofrid och kvinnofridsamordnarna i länet.

Halland rapporterar att en diskussion om personer med funktionsnedsättning och äldres utsatthet har påbörjats, samt samtal om barn och ungas utsatthet.

I Jämtland har utvecklingen av kvaliteten i behandling för våldsutövare varit ett prioriterat område. Inom ramen för kvinnofridssatsning har ansvaret legat på att initiera, följa upp, återrapportera och implementera nya arbetsätt. Resultat har blivit att partnerkontakt idag är implementerat i behandlingen för våldsutövare. Åldersgruppen har utökats till att även omfatta personer mellan 16-18 år. Behandlarna har genomgått utbildning och har tagit fram rutiner för att följa upp insatserna på ett systematiskt sätt.

I Jönköpings Län är våldspreventivt arbete ett prioriterat område. En större konferens genomfördes i samverkan med övriga aktörer och idéburna organisationer i november 2018. Därefter har ett par träffar hållits för att fånga upp och se vad som kan tas vidare från konferensen.

I Skåne har ett prioriterat område varit att koppla ihop pågående och kommande satsningar i samverkan med strateger på Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen, Region Skåne och SKL. Det har lett till att Kommunförbundet Skåne har fått en tydligare roll gentemot såväl Länsstyrelsen och Region Skåne i den regionala samverkan gällande arbetet med jämställdhet i allmänhet och våld i nära relation i synnerhet. Samverkan mellan de regionala aktörerna har stärkts och blivit mer inriktat på hur kommunerna bättre kan stötta i arbetet.

I Sörmland har det påbörjats en diskussion med företrädare för regionens kunskapscentrum samt med Länsstyrelsen kring särskilt utsatta grupper. RSS

Värmland har haft som målsättningen för 2018 att planera för en kvalitativ uppföljning utifrån ett förbättringsområde som identifierats i länet i samband med implementering av reviderad BBIC, glappet mellan det som framkom i barnavårdsutredningen och det som återfanns i målformuleringen i uppdrag till utförare av insats. Denna planering har inte hunnits med under hösten 2018 men de planerar att utveckla denna särskilda prioritering under 2019 utifrån de resultat som framkommit i den systematiska uppföljningen.

Identifierade utvecklingsområden

I årsrapporterna beskriver några RSS att man identifierat ett antal utvecklingsområden inom kvinnofridsområdet bl.a. har RSS Kalmar identifierat en önskan från länets kommuner om fler riktade utbildningar inom kvinnofridsområdet.

RSS Gotland beskriver ett behov av att ta reda på om tidigare gjord kartläggning fortfarande är relevant samt att de behöver göra en inventering av medarbetares kunskaper och behov av ytterligare kunskaper.

RSS Örebro och RSS Jämtland har båda identifierat behov av ytterligare kunskap om hedersrelaterade ärenden. RSS Örebro beskriver att de ser behov av kunskap om bedömning och insatser för både unga och vuxna inom området. RSS Jämtland beskriver att de har identifierat behov av ytterligare utbildningsinsatser vad gäller handläggning och riskanalyser av hedersrelaterade ärenden samt riskanalyser bedömning och insatser.

RSS Örebro har även identifierat behov av att stärka det förebyggande arbetet mot våld i nära relation samt åtgärder för att stärka och utveckla arbetet för att främja den psykiska hälsan hos män och kvinnor. RSS Östergötland har också identifierat förebyggande arbetet som ett utvecklingsområde. De har uppmärksammat ytterligare några utvecklingsområden utifrån de kommunbesök som gjordes under 2018 tillsammans med utvecklingsledare, våld i nära relation, Länsstyrelsen. Där framkom att många kommuner saknar ett arbete med våldsutövare och att arbetet med föräldrastöd och arbetsgivarperspektivet relaterat till våld behöver utvecklas.

RSS Jämtland har via utvärderingar från genomförda utbildningar identifierat behov av en mer fördjupad samtalsutbildning samt operativ samverkan kring utsatta barn. I Västerbotten är frågan om skolgång och hälsovård för barn i skyddat boende ett identifierat utvecklingsområde.

Stödet från SKL

RSS har i årsrapporten haft möjlighet att beskriva hur de uppfattat stödet från SKL under 2018. RSS har haft möjlighet att ge förslag till förbättringar. Det har inkommit svar från sexton RSS.

RSS nätverk, kvinnofrid

Det har varit en positiv respons från RSS gällande nätverksträffarna. Under 2018 har två nätverksträffar genomförts. Av årsrapporterna framkommer att nätverksträffarna gett möjlighet till erfarenhetsutbyte, möjlighet att lyssna på varandra, få tips av varandra gällande bl.a. arbetsmetoder. Nätverksträffarna har gett inspiration, möjlighet att ta del av varandras utmaningar och hur de regionala utvecklingsledarna har tagit sig an utmaningarna. Nätverksträffarna har uppfattats som en viktig del i att skapa en tydlig vi-känsla och att det fanns en förhoppning om att deltagarna i nätverket kommer att samverka och ha utbyte av varandra även mellan nätverksträffarna.

Några RSS har lyft den planerade processledarutbildning för 2019 och har förhoppningar om att den ska bli en gemensam grund för utvecklingsledarna. Nätverksmöten har gett en bra och god information om kvinnofridsområdet som sedan har kunnat spridas vidare ut i organisationen. Det har varit positivt med fysiska träffar och med stöd i omvärldsbevakning av andra aktörers uppdrag och aktivitet inom kvinnofridsområdet. Det har setts som viktigt att nätverket har möjlighet att bjuda in personer som är viktiga för uppdraget inom kvinnofridssatsningen.

Det finns en önskan om att alla utvecklingsledare, kvinnofrid prioriterar att åka på nätverksträffarna. Vidare att utvecklingsledarna önskade att få möta representanter från Socialstyrelsen och att få möta deltagare i Länsstyrelsens nätverk för utvecklingsledare, våld i nära relation.

Vad gäller förbättringsområden har det inkommit synpunkter på samordning av datum för nätverksträffar både vad gäller nätverksträffar med Socialstyrelsen, Länsstyrelsen men också med andra RSS nätverk inom SKL. Det finns en önskan om att samköra nätverket med redan befintligt kvinnofridsnätverk på SKL samt att det skulle finnas möjlighet till möten via webben.

Det har även kommit synpunkter på att det inledningsvis har lagts för mycket tid på planering och former under nätverksmöten, att SKL:s samordnare hade kunnat stå för det i större utsträckning, alternativt att det kunde göras mer effektivt.

Samarbetsrum

I årsrapporten beskrivs samarbetsrummet som något positivt och som kan bli ett bra stöd för de regionala utvecklingsledarna. Samarbetsrummet har gett möjlighet till kontakt mellan de regionala projektledarna. Det har fungerat bra som kontaktyta där de regionala utvecklingsledarna kunnat kommunicera med varandra, dela med sig av sina erfarenheter men också vilka aktiviteter som är på gång.

Det har inkommit synpunkter på att material från nätverksträffar bör publiceras i samarbetsrum så fort som möjligt efter träff för att kunna användas på regional nivå medan informationen är aktuell samt att alla bör vara noga med att ge snabb respons på frågor som ställs i samarbetsrummet.

Samarbetsrummet har av något RSS upplevts som en aning rörigt och förslag har varit att alla dokument bör ligga i samarbetsrummet

Övriga synpunkter

Samordnare för nätverket har varit närvarande och svarat snabbt på frågor vilket betytt mycket för projektets utveckling. Samordning och stöd från nationell nivå har upplevts som en bra och viktig del av kvinnofridssatsningen. Vidare har någon uppmärksammat att de regionala utvecklingsledarna är på olika nivåer vilket kan bidra till svårigheter att planera nätverksträffar så att alla får ut något av nätverksträffarna.

Övriga synpunkter har gällt systematisk uppföljning. Det har handlat om önskan om ett ökat stöd från SKL för att komma igång med arbetsmetoden SUV. Det genom att SKL ger ett tydligare kunskapsstöd om hur projektledarna ska hantera systematisk uppföljning under hela projekttiden. Att SKL tar fram några frågeställningar som alla kan ha i åtanke under sina respektive utvecklingsarbeten och ett erfarenhetsutbyte vad gäller systematisk uppföljning.

Sammanställning av länens utvecklingsarbete inom kvinnofridssatsningen 2018

En sammanställning av regionala samverkans och stödstrukturernas (RSS)
inlämnade årsrapporter för 2018.

Upplýsingar om innehållet
Kerstin Wanhatalo kerstin.wanhatalo@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2019
Text: Kerstin Wanhatalo